

64

A szent község intézkedései Kis-Mártonban az erkölcsök javítására 1730

A kis-mártoni szent község előjáróinak határozata, 1730 (héber–jiddis szöveg)

K i a d á s :

Bernhard Wachstein, *Urkunden und Akten zur Geschichte der Juden in Eisenstadt und den Siebengemeinden* (Eisenstädter Forschungen, 2) (Wien – Leipzig: Wilhelm Braumüller, 1926), pp. 145–150, no. 131

Isten segítségével. Amikor láttuk, hogy az ítékezés elérte községünket, és aki a világának azt mondta: Elég!, az a mi szenvedésünkre is mondja rá: Elég!, azért elhatároztuk, hogy megvizsgáljuk saját belső¹ ügyeinket.

Elsőnek² az újmódi öltözködést hozzuk fel, azt, hogy erkölcstelen ruházatban járnak, drótos szoknyában (*reifen rok*),³ amely idegen viseletben, apáink és apáink apái⁴ nem jártak. Ezért a község előjárói (*allufei káhál*) és az igazságos bíróság (*beit din*) azt a döntést hozták, hogy kiközösítés (*hérem*)⁵ sújtsa községünk lakói közül mindazokat, akik a fent említett drót szoknyába (*raf rok*) öltöznek. Legyen tilalommal tiltva községünkben a fent említett ruhát viselni, még a leánygyermek, a kisleány és a fiatal leány se vegyen fel ilyen szégyentelen ruhát, legyen tekintettel a tisztességre, és kerítse el magát kerítéssel a kor erkölcstelenségétől. És ugyanígy ne csináljanak olyan ruhát, amelyben szabadon lenne a nyakuk és válluk, a szemérmetlenek és romlott erkölcsűek szokása szerint, még a leánygyermek és a fiatal leányok sem, hanem (mindenki) ragaszkodjék Izrael vallásának és a zsidóság törvényének mértékéhez, és járjon szemérmesen, apáink szokásai szerint. Ezért hoztuk a kiközösítés büntetését, hogy mindazokat, akik ezt a tilalmat áthágják, sújtsa kiközösítés, csapódjon le rájuk a kiközösítés lépvezzője.

Ezenfelül illendő és kívánatos, hogy minden gondos asszony és tisztességes leány, minden nő, aki féli ...-t, szombaton és ünnepnapon, amint az előimádkozó befejezi az *Anim zemirot* éneket,⁶ nyomban és azonnal hagyja el a női imatermet (*vájber sul*), azért, hogy a nők ne keveredjenek a férfiak közé. A király leánya megtelt békességgel,⁷ ezért hazasietnek, és nem időznek hiába az utcán.

Továbbá határozatba ment az is, hogy azért, mert sok romlottsághoz vezetett, hogy fiúk leányokkal, férfiak nőkkel szombaton és ünnepnapon sétálni mentek a Zsidó utcán kívül, és ebből eredt, hogy terjedni kezdett az erkölcstelenség, a

¹ Szó szerint: "hazai".

² *Szójáték: rison le-cijon, Jes. 41,27.*

³ Krinolin.

⁴ A rögzült kifejezés, természetesen, a nőkre vonatkozik.

⁵ Kizárás bizonyos jogokból vagy megtiszteltetésből.

⁶ Szombaton és ünnepnapon az ima végén ráadásul elmondott repetitív ének, a hagyomány Juda he-Haszidnak tulajdonítja.

⁷ Ps. 45,14. – Értsd: jó hírűkhöz (tartozik).

szombat és az ünnepnap megsértése: azért a mai naptól kezdve meg van tiltva, hogy leánygyermek és fiatal leány, férfi és nő szombaton és ünnepnapon a Zsidó utcán kívül járjon. Aki áthágja, büntetést fizet az uraságnak, a szolga és a szolgáló is.

Továbbá határozatba ment az is, hogy a kiközösítés tilalmával van sújtva a kártyajáték (*karten cu spilen*), kivéve a nőket, akik a gyermekágyas asszonyoknál játszhatnak. Kivétel a hanukka, amikor a férfiak számára is megengedett, hogy játsszanak, de nem férfiak nőekkel vagy fiúk fiatal leányokkal, még akkor sem játszhatnak (együtt), ha rokonok. A fent említett kiközösítés, arra vonatkozóan, hogy ne játsszanak együtt, érvényes tilalom községünkötől egy mérföldnyi távolságon belül.

Továbbá határozatba ment az is, hogy az erkölcsök javítása érdekében senki nem tarthat a házában olyan szolgálót, akinek férje van. Aki áthágja, kiközösítés alá esik, még akkor is, ha dajkát tartott a felesége mellett, ezenfelül fizessen tíz birodalmi tallér büntetést az uraságnak, és tíz birodalmi tallért jótékonyaságra.

Továbbá mindenkit intünk, hogy egyetlen asszony vagy fiatal leány se menjen be nem zsidó (*goj*) házába kísérő nélkül. Ha egy nő (erre) nem ügyel, erkölcstelennek lesz nyilvánítva.

Továbbá mindenkit felszólítunk, férfit és nőt, hogy ellenőrizzék, amennyire csak tudják, hogy a házukban vagy a hozzájuk tartozó területen a vétéknek még nyoma se legyen, és ilyesmi miatt a szolgálót vagy szolgálólányt el kell küldeni, akár (szolgálati) idejük lejárta előtt is.

És (vigyázzanak) arra is, hogy egy (férjes) asszony vagy özvegy ne táncoljon férfival vagy fiatal fiúkkal.

Továbbá határozatba ment az is, hogy a következő csütörtökön böjt lesz. Ez érvényes férfiakra 17 éves kortól, nőkre 15 éves kortól, kivéve a terhes vagy szoptató nőket, a betegeteket és az öregeteket hetven éves kortól.

A fent említettek mind határozatba mentek, egyhangúlag, a világ egysége érdekében, úgy, ahogyan mondtuk.

Kelt hétfői napon, *ijjár* hó elsején (*ros hodes*), 490, a kis időszámítás szerint.⁸

Továbbá határozatba ment az is, hogy a böjtöt ki lehet váltani jótékonyasággal, azaz mindenki kiválthatja házának lelkeit kicsitől a nagyig, fejenként 18 és fél fillérért (*pesitim*).

(Aláírások.)

⁸ 1730. április 18.